

ENKELE ALGEMENE ASPECTEN VAN DE BEDRIJFSEXPLOITATIE VAN DE WAIBOERHOEVE

Ing. J. Visch

Naast de gegevens die in verband met het onderzoekprogramma worden verzameld komt ook op het gebied van de bedrijfsexploitatie informatie beschikbaar. Deze informatie is in de eerste plaats van belang voor de bedrijfsleiding en voor een goed overzicht van het bedrijfsgebeuren. Verder is deze informatie vaak van nut voor het onderzoek en wel in het bijzonder daar waar het onderzoek nauw verweven is met de bedrijfsexploitatie. Enkele gegevens die in het algemeen van belang zijn, worden in dit artikel vermeld. Voorts worden enkele facetten belicht uit de bedrijfsexploitatie tijdens de vorstperiode in de winter 1975/76 en tijdens de droogteperiode in de zomer van 1976.

Melkproductie

De produktiegegevens van de melkveestapel in het boekjaar 1975/76 zijn per afdeling vermeld in tabel 1.

Tabel 1 Produktiegegevens melkveestapel 1975/76

Afdeling	1	2	3
Gem. aantal melkkoeien / <i>average number of dairy cows</i>	56,4	108,0	182,1
Kg melk per koe / <i>kg milk per cow</i>	5269	5845	6353
% Vet / <i>% fat</i>	3,95	3,90	4,02
% Eiwit / <i>% protein</i>	3,26	3,30	3,29
Opbrengst in gld per 100 kg melk (excl. BTW) / <i>yield in guilders per 100 kg milk (VAT excl.)</i>	54,04	53,37	54,00
% Wintermelk / <i>% winter milk</i>	54,2	46,1	48,0
Melkkoeien per ha / <i>dairy cows per ha</i>	2,7	3,1	4,2
Totaal geproduceerde melk in kg / <i>total milk yield in kg</i>	297181	631975	1156846
% 1 e klas melk / <i>1st class milk</i>	96	100	100
Division	1	2	3

Table 1 Data of yield dairy herd 1975/76

Op afd. 4 werden in het boekjaar 1975/76 in totaal 45 eerste-kalfskoeien gemolken. Van deze groep dieren kunnen de volgende gegevens worden vermeld:

Gem. leeftijd	2 jaar 1 maand
Aantal dagen	323
Kg melk per koe	5300

Gegevens afkalven

In tabel 2 zijn enkele gegevens vermeld betreffende het afkalven en het aantal geboren en gestorven kalveren.

Tabel 2 Enkele gegevens betreffende het afkalven en het aantal geboren en gestorven kalveren van 1 september 1975 tot en met 31 augustus 1976

Omschrijving	Aantal	Percentage
Gekalfd / <i>number of calved cows</i>	404	
Levend geboren kalveren / <i>calves born alive</i>	389	
Vaarskalveren / <i>heifer calves</i>	175	45,0
Stierkalveren / <i>bull calves</i>	214	55,0
Dood geboren kalveren / <i>stillborn calves</i>		5,5
Dood tussen 0 en 10 dagen na geboorte / <i>dead between 0 and 10 days after birth</i>	25	3,6
Keizersneden / <i>caesarian</i>	16	4,0
Tweelingen / <i>twins</i>	8	2,0
Description	Number	Percentage

Table 2 Some data of calving and number of calves from the 1 st of September 1975 up to and including the 31 st of August 1976

Het percentage doodgeboren kalveren plus gestorven kalveren tussen 0 en 10 dagen na do geboorte was 9,1. Het percentage doodgeboren kalveren is vrij hoog. Het is niet geheel duidelijk in hoeverre de selectieproef daarop van invloed is geweest. Bij deze proef wordt ook voor de pinken gebruik gemaakt van sperma van sterk op de melkproductievererving geselecteerde Noordamerikaanse- en MRIJ-stieren.

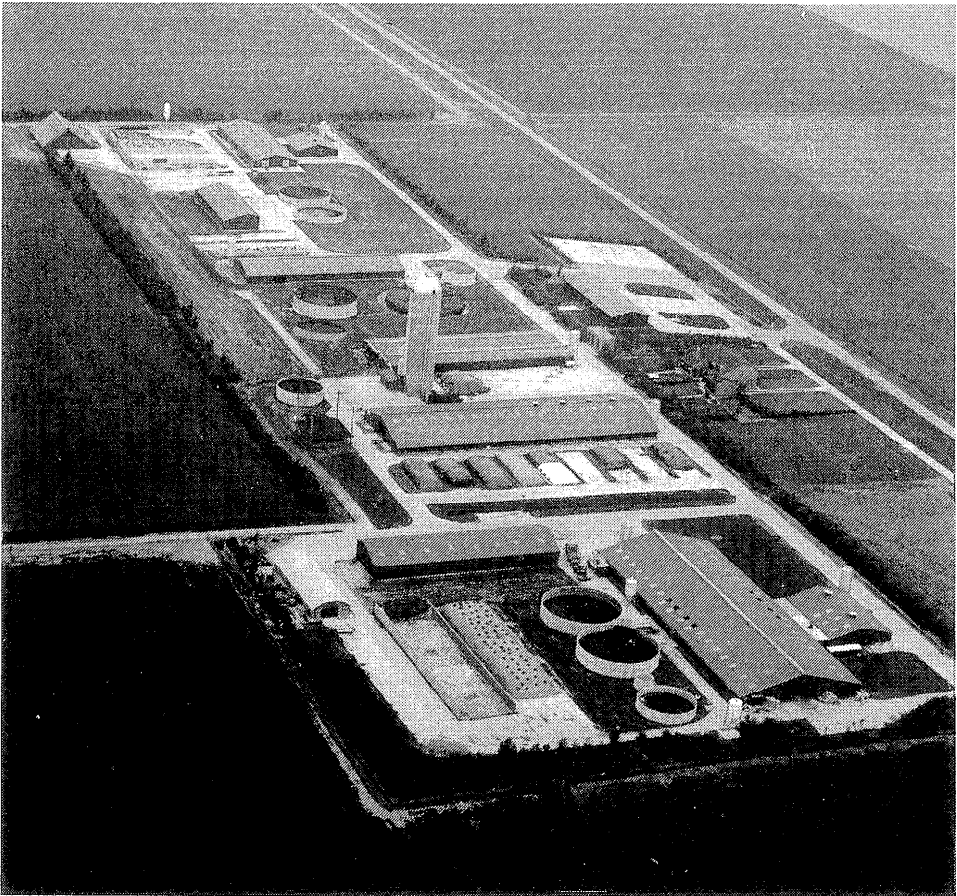
Grondgesteldheid

Het bedrijf bestaat uit jonge zeelegrond met 38 à 54% afslibbaar. De pH-KCl varieert van 7,1 tot 7,4, het percentage CaCO_3 van 7,4 tot 9,9 en het percentage humus van 2,2 tot 4,2. Het grasland werd gedeeltelijk in de herfst van 1970 ingezaaid en gedeeltelijk in de herfst van 1971. Uit het grondonderzoek, dat één jaar na de inzaai werd uitgevoerd, bleek dat het kali-gehalte veel te hoog was en het fosfaatgehalte te laag. De fosfaatbemesting bedraagt ca. 100 kg P_2O_5 per ha per jaar (eventueel in de vorm van organische mest). De stikstofbemesting is gemiddeld 400 à 500 kg N per ha per jaar.

In januari 1976 werd wederom een onderzoek ingesteld naar de bemestingstoestand van de grond. Daarbij bleek dat de P-AI cijfers, die in 1971/1972 tussen 12 en 18 lagen waren gestegen tot een normaal niveau van 30 à 35. De K-getallen bleken te zijn gedaald, tot ca. 45. Dat is echter nog steeds te hoog. Uit het grondonderzoek bleek verder dat de sporenelementen in voldoende mate aanwezig waren.

Ervaringen tijdens vorst

Elk jaar worden vroegtijdig maatregelen genomen om tijdens eventuele vorstperiodes storingvrij te kunnen werken. Deze maatregelen bestaan uit het controleren en eventueel herstellen van de isolatie van de waterleiding en drinkbakken en het in voorraad nemen van landbouwsout. Het zout wordt vooral gebruikt om op de mestgangen te strooien zodat de mest niet vastvriest. Ondanks deze maatregelen heeft toch een plotseling optredende vorst eind januari 1976 tot storingen op enkele afdelingen geleid.

Overzicht van een gedeelte van de bedrijfsgebouwen van de Waiboerhoeve.

Op afdeling 2 waar buitenvoeding werd toegepast was de mestschuif in de buitenmestgang vastgelopen, zodat gedurende 2 dagen met de hand uitgemest moest worden. Op afdeling 4 waren al na de eerste vorstnacht de waterleiding en melkleidingen bevroren. Omdat het in de melkstal bijzonder koud was (-7°C) werden ertwee gasbranders geplaatst. Op het jongveebedrijf waren er moeilijkheden met de mestschuiven en enkele drinkbakjes in de buitenstallen. Met behulp van veel landbouwzout en warm water werden de mestschuiven weer op gang gebracht. Zelfs de niet geïsoleerde waterleiding in de binnenstal vroom stuk. Gedurende 3 dagen moesten de kalveren uit emmers van water voorzien worden. Omdat het ook in de geïsoleerde opvangruimte voor de jonge kalveren erg koud was werden hier 2 gasbranders geplaatst. Verder werden er moeilijkheden ondervonden bij het overpompen van de dunne mest vanuit de mestgoot naar de silo. Door de vorst ontstonden harde korsten, die bij het opzuigen van de drijfmest voor de slang kwamen.

Doordat de vorstperiode van korte duur was waren over het algemeen de problemen wel te overzien. De volgende maatregelen zijn echter van belang gebleken tijdens perioden met vorst.

- Alle leidingen en apparatuur in de melkstal en de melkkamer, waar water in achter kan blijven, aftappen.
- Waterleidingen isoleren en voor de nacht afsluiten en aftappen.
- Landbouwsout strooien over de mestgangen en over de hoekrollen en het aandrijfmechanisme van de mestschuiven.

Droogteperikelen

Tijdens de bijzonder droge en zeerwarme zomer van 1976 was het ook op de Waiboerhoeve een probleem voldoende weidegras voor het vee te houden.

Afdeling 1

Begin juni was de groei van het gras onvoldoende, zodat nauwelijks gemaaid kon worden voor voederwinning. Gedurende twee perioden van veertien dagen in juli en augustus werden in verband met een proef 25 melkkoeien opgesteld. Daardoor bleef voldoende weidegras beschikbaar. In juli en augustus werd na het weiden telkens 100 kg kas per ha gegeven. Op deze afdeling werd niet beregend.

Afdeling 2

Medio juni was de grasvoorraad zo krap dat niet meer gemaaid kon worden voor voederwinning. Omstreeks dezelfde tijd werd begonnen met beregenen. De berekening werd uitgevoerd met twee grote sproeiers plus het aanwezige buismateriaal. Voor de watervoorziening werd de sloot tussen kavel J 61 en J 62 volgepompt met water uit het kanaal achter kavel J 62. Dit gebeurde in eerste instantie met een Beham mestpomp en later met een bevoeiingspomp. Het gehele systeem kostte veel arbeid maar had tot resultaat dat steeds voldoende en goed gras voor de koeien beschikbaar was.

Afdeling 3

Van eind april tot begin september werd op deze afdeling met 35 ha grasland gemiddeld 1 keer per week ca. 25 mm sproeiwater toegediend. De berekening werd uitgevoerd met een haspelinstallatie. In de tweede helft van juni trad een vrij zware aantasting van de zode door emelten op. Deze werden bestreden met 2 liter parathion per ha. Eind juli had de graszode zich goed hersteld en was de grasgroei weer goed. In verband met het toepassen van zomerstalvoeding werd een extra bemesting uitgevoerd met 125 kg tripel-superfosfaat per ha.

Afdeling 4

Op deze afdeling was de gehele zomer voldoende weidegras voor de koeien. Eind augustus werd 8 ha bevoeid. Het resultaat viel tegen, omdat het land op ruggen ligt zodat het opgebrachte water naar de laagten zakke. Gedurende de droogteperiode werd na beweiden steeds bemest met 100 kg kas per ha.

Afdeling 5

Ook op deze afdeling kon niet voldoende gemaaid worden voor voedetwinning. Eind juli was de grasvoorraad onvoldoende om al het jongvee in de weide te houden. Daarom werden de pinken opgestald en gevoerd met kuilvoer, stro en krachtvoer. Eind augustus werden ook de kalveren opgestald. Ook hier werd tijdens de droogteperiode na elke beweiding slechts 100 kg kas per ha toegediend.

Afdeling 6

Tot eind juni was er voldoende gras voor de stieren. Daarna werd voor een periode van 3 weken geen gras gevoerd. Het rantsoen bestond toen uit 1 kg hooi plus ad lib. krachtvoer. In de derde week van augustus werd het lt. raaigras bevloeid. Omdat het land vlak lag was het resultaat wel beter dan op afdeling 4.

Schape

Voor de schape en lammeren was er bijna steeds voldoende gras. Aan de drachtige schape en aan de lammeren werd echter wel extra krachtvoer verstrekt.

De ruwvoervoorziening

Na de regen in september kwam de grasgroei weer zodanig op gang dat er nog 28 ha gemaaid kon worden voor de voederwinning. Vanwege de gunstige weersomstandigheden in de herfst kon verder nog lang over goed weidegras worden beschikt.

Mede doordat de snijmaisoogst meeviel (gem. 14.500 kg ds per ha) en doordat ca. 80 ha nagewassen en bietblad werd gekocht, kon de winter worden ingegaan met voldoende ruwvoer.